

УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМ МІСТОМ

Возний І. В., вчитель історії, директор,
Харківська спеціалізована школа №155
Харківської міської ради Харківської області, Україна

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ МІСТОМ

Усі пострадянські країни мали дві основні моделі механізмів місторегулювання: адміністративну, що побудована на адміністративних рішеннях та проектному регулюванні, і правову, яка використовує правові та економічні методи планового регулювання.

За радянські часи домінувала перша модель. Основні принципи управління розвитком міста було сформовано в 30-ті роки минулого століття, коли стратегічним завданням стало проведення індустріалізації. Територія була представлена підприємствами, розвиток яких повинно було забезпечити місто. Створення і функціонування галузей важкої промисловості на довгі роки визначило основні напрямки міського розвитку.

Соціально-економічний розвиток територіальної системи було підпорядковано розвитку виробничої інфраструктури. Життєдіяльність системи управління містом базувалася на директивному централізованому плануванні та розподілі на підставі планів матеріальних ресурсів. Її можна представити як військово-мобілізаційну, що дозволяла концентрувати зусилля і ресурси країни на головних напрямках. Задачі та функції управління містом значно перевищували можливості органів влади міста і навіть регіону. У результаті діючого механізму управління ресурси (земля, вода, міська інфраструктура) включалися у створення вартості виробленої продукції лише частково, відповідно економічна основа їх відтворення не створювалася. Будівництво міських об'єктів відбувалося на нових територіях, забудова яких вважалася дешевшою за проведення реконструкції. Економіка міста розглядалася не як ціле, а розмежувалася на частини – економіку транспорту, будівництва, побутового обслуговування.

Перехід до ринкових умов господарювання принципово змінив механізм формування матеріально-фінансових ресурсів, забезпечующих процес відтворення міських фондів, і потребував створення нової моделі управління містом. Держава перестала бути єдиним власником нерухомості та фінансових ресурсів, у містобудівний процес залучилися чисельні фізичні та юридичні особи, активізувався оборот нерухомості і земельних ділянок. Таким чином, основною задачею управління містом є створення умов, що забезпечать рівні можливості та інтереси учасників містобудівної діяльності. Ефективність такої системи підтверджена досвідом розвинутих країн, в яких

місторегулювання – одна із важливих функцій органів державної влади і місцевого самоврядування.

Основні труднощі нерегульованого зростання міст лежать у сферах теоретично–планувального і соціального розвитку.

Майбутній генплан ґрунтується на реальних оціночних процедурах. Вони повинні відображати диференційований підхід до землі, забудови, характеру містобудівної ситуації, зокрема, планувально–просторової, для об'єктів будівництва і при оцінюванні якості середовища.

Актуальним є впровадження менеджменту містобудівництва, під яким розуміють взаємопов'язану діяльність різних сфер планування, структур управління і фінансування у розвитку міста. Механізм регулювання містобудівної діяльності включає і стратегічне планування.

Таким чином, можливо визначити, що складність дослідження міста впливає з різноманітних уявлень про нього. Але при цьому є дещо загальне: в усьому різноманітті типів, форм, чисельності, природних умов різних міст, ми уявляємо його як єдине ціле на макрорівні; водночас на мікрорівні актуальним є дослідження таких форм міського мешкання, як квартали, центральна частина міста та ін.

Волик С. В., канд.наук з держ. упр., ст.викл.
*Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова, Україна*

МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ СУБСИДІАРНОСТІ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Для українського трансформаційного суспільства сьогодні значно актуалізувалися завдання розбудови якісно нової системи місцевого самоврядування, запровадження реформи децентралізації влади з ефективним функціонуванням взаємодіючих між собою різних її гілок. Досягнення бажаного (ефективного) співвідношення між централізацією і децентралізацією влади стає можливим на основі реального упровадження в публічному управлінні принципу субсидіарності [1].

Принцип субсидіарності (англ. *Subsidiarity*) – це організаційний та правовий принцип, відповідно до якого певна людська спільнота (наприклад, окрема держава на центральному рівні) вживає певні управлінські заходи лише в тому разі, якщо вони ефективніші за відповідні заходи на регіональному або місцевому рівнях (винятком є сфери виключної компетенції цієї спільноти) [2]. Цей принцип поступово формується в розвинутих соціальних практиках європейських країн як політична й правова традиція розподілу повноважень між різними рівнями влади в державі – центральним, регіональним і місцевим. Правові основи органів місцевого самоврядування визначається окремим Законом кожної окремої держави чи її